

22 березня 2024 р.) [Електронне видання] / уклад.: Д. Г. Манько, Я. О. Тицька, А. О. Згама ; Міжнар. гуман. ун-т. Одеса : Фенікс, 2024. 57 с.

5. Про Національну програму інформатизації. Закон України від 01.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n174>

6. Тверезовська К. С. Поняття, види та значення цифрових прав людини. *Юридичний науковий електронний журнал*. №6. 2024. С. 472-476.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-30>

ВРАХУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО Й ПРИВАТНОГО ІНТЕРЕСІВ ПРИ РОЗГЛЯДІ АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ

Цховребова М. Г.

*аспірантка кафедри державно-правових дисциплін
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Суть, за загальним правилом, переважає над формою¹.

Формування правової позиції в адміністративних справах є ключовим етапом втілення у життя вимог, прав та обов'язків сторін, які беруть участь у процесі. Ця діяльність передбачає обґрунтування наявних положень і правових вимог на основі законодавства, судової практики та доктрини, щоб досягти бажаного результату в суді або в адміністративних органах.

Але, під час розробки правової позиції слід враховувати не тільки нормативні вимоги та доктринальні розробки а й ті інтереси, які відображають потреби, цілі та очікування особи, соціальної групи або суспільства в цілому, що можуть бути задоволені через юридичні механізми.

Згідно із енциклопедичними даними, категорія «інтерес» вживається у таких значеннях, як: 1) увага до кого чи чого-небудь, зацікавлення кимось, чимось; 2) вага, значення; 3) те, що найбільше цікавить кого-небудь, що становить зміст чийхось думок і турбот; 4) те, що йде на користь кому-, чому-небудь, відповідає чиймсь прагненням, потребам тощо [3, с. 567].

Інтереси можуть належати окремим особам, групам осіб, а також державі чи суспільству в цілому. Правові норми та засновані на них

¹ Берназюк Я. Формалізм та надмірний формалізм: особливості адміністративного судочинства. URL: <http://surl.li/hfdldt>

процедури, мають забезпечувати збалансоване врахування цих різних інтересів.

Конституційний Суд України в рішенні від 1 грудня 2004 року № 18-рп/2004 зазначає, що категорія «охоронюваний законом інтерес» – це прагнення до користування конкретним матеріальним та/або нематеріальним благом як зумовлений загальним змістом об'єктивного права і прямо не опосередкований у суб'єктивному праві простий легітимний дозвіл, що є самостійним об'єктом судового захисту та інших засобів правової охорони з метою задоволення індивідуальних і колективних потреб, які не суперечать Конституції і законам України, суспільним інтересам, справедливості, добросовісності, розумності та іншим загальноправовим засадам. Тобто охороні зі сторони держави підлягає як публічний, так і приватний інтерес [7].

Традиційно, в адміністративному праві, виділяються публічні та приватні інтереси, які є двома ключовими складовими, що часто перебувають у взаємодії або навіть у конфлікті в процесі правового регулювання відносин між державою та громадянами або іншими суб'єктами.

На думку С. Т. Гончарука, публічний інтерес – це інтерес соціальної спільності, що визнаний, задоволений державою. Визнання публічності інтересу здійснюється шляхом його правового (юридичного) забезпечення (фіксації в нормах і встановленні механізму реалізації) [2, с. 32-33].

Публічні інтереси – це інтереси, які відображають загальні потреби й цілі суспільства, захищені адміністративним правом через діяльність державних органів. Державні органи діють в інтересах соціуму, прагнучи дотримуватися балансу між колективними інтересами та законними правами громадян.

Приватні інтереси в адміністративному праві відображають права та потреби окремих фізичних або юридичних осіб, що виникають з їхньої економічної, соціальної чи особистої діяльності.

Для того щоб інтереси держави і особистості знаходились у взаємному балансі, необхідно керуватися принципом взаємодії відповідальності держави і особистості. При цьому порядок реалізації інтересів визначається правовими нормами, що обмежують сферу взаємного невтручання, що визначають міру свободи особистості в державі та повноваження держави щодо проникнення у сферу приватних інтересів [4, с. 86].

В адміністративному праві баланс між публічними та приватними інтересами є надзвичайно важливим. Державні органи повинні враховувати приватні інтереси громадян, ухвалюючи адміністративні рішення, та водночас не допускати шкоди для публічного блага.

Досягнення цього балансу можливо через: встановлення чітких меж втручання держави в приватні права та механізмів їх захисту; обмеження

приватних прав має бути доцільним і відповідати суспільним інтересам; громадянам і бізнесу має бути забезпечена можливість оскарження адміністративних рішень, які обмежують їхні права та ін.

Верховний Суд сформулював правовий висновок, відповідно до якого дотримання необхідного (справедливого) балансу між суспільними (публічними) та приватними інтересами (принципу пропорційності) є важливою вимогою громадянського суспільства, демократичної, соціальної та правової держави та складовою принципу верховенства права. Критеріями дотримання такого балансу є: 1) втручання суб'єкта владних повноважень у приватне право особи є виправданим лише за умови, коли це є надзвичайно необхідним для захисту суспільних (публічних) інтересів; 2) можливість суб'єктів владних повноважень змінювати або відкликати окремі власні адміністративні рішення лише в інтересах суспільства, якщо це необхідно, але з урахуванням права та інтересів приватних осіб; 3) наявність обов'язкової та справедливої компенсації особі у разі втручання в її приватне право, що викликане суспільною необхідністю; 4) обов'язковість дотримання розумного співвідношення (пропорційності) між метою, досягнення якої передбачається для захисту суспільного (публічного) інтересу, та засобами, які використовуються для її досягнення [6].

Зазначений висновок підтверджує державотворчу позицію суду щодо забезпечення оптимального співіснування приватних та публічних інтересів, застосування процедур і принципів, які сприяють законності, пропорційності та правосуддю в діяльності державних органів.

Під час формування правової позиції по адміністративній справі, слід враховувати положення статті 242 КАС України, згідно з якими, рішення суду повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права при дотриманні норм процесуального права. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин в адміністративній справі, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні, з наданням оцінки всім аргументам учасників справи. При виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин суд враховує висновки щодо застосування норм права, викладені в постановках Верховного Суду [5].

Враховуючи наведені положення, ми можемо прийти до висновку, що належний і правовідповідний алгоритм формування правової позиції по справі включає наступні етапи: оцінка фактичних обставин справи; аналіз нормативно-правової бази; вивчення судової практики; пошук доктринальних підходів. При чому, кожен з зазначених етапів має здійснюватися у відповідності до вимог законності, обґрунтованості й врахування балансу публічних і приватних інтересів.

Література:

1. Берназюк Я. Формалізм та надмірний формалізм: особливості адміністративного судочинства. URL: <http://surl.li/hfdldt>
2. Гончарук С.Т. Адміністративне право України. Загальна та Особлива частини : навч. посіб. (на допомогу слухачам, що здають держ. та поточні іспити з адм. права) / С. Т. Гончарук. К. : НАВС України, 2000. 240 с.
3. Івченко А.О. Тлумачний словник української мови. Харків, 2006 768.
4. Калюжний Р. А. Публічний інтерес в адміністративному праві. URL: <http://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/26547/1/Публічний%20інтерес%20у%20адміністративному%20праві.pdf>
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
6. Постанова Верховного Суду від 18 травня 2022 року у справі № 280/988/19 (адміністративне провадження № К/9901/48691/21). URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/104360996>
7. Рішення №18-рп/2004 від 1 грудня 2004 року. Конституційний Суд України. URL: <https://ccu.gov.ua/docs/511>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-490-3-31>

ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВЕ КОДУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ МІСЦЕВОГО РІВНЯ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ МІСЬКОГО ПРОСТОРУ

Чепурна С. М.

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри міського будівництва*

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова
м. Харків, Україна*

Повномасштабне вторгнення російської федерації 24 лютого 2022 року обумовило великий масштаб руйнувань житлової, громадської, промислової, інженерної і транспортної інфраструктури, особливо у східних, і, частково, у північних і південних регіонах України. Ці руйнування торкнулися не тільки окремих будівель та споруд у містах, а й повністю зруйнували міста і села Харківської, Донецької, Луганської, Запорізької областей.

Але аналізуючи методи відновлення різних міст світу у післявоєнний період треба визначити, що це надзвичайно складний процес, який може